

**Επιπρόσθετες ενδεικτικές πληροφορίες για τον Πίνακα Προδιαγραφών
του μαθήματος Μουσικής**

I. ΤΟΜΕΙΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Το εξεταστικό δοκίμιο θα περιλαμβάνει θέματα που αφορούν στους ακόλουθους τέσσερις τομείς μάθησης, ώστε να διαγνωστεί αν οι υποψήφιοι:

1. Ανάλυση	◆ επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες για μουσικά έργα ποικίλων πολιτισμών και διαφόρων εποχών, όπως: • δυτική μουσική: μεσαιώνας, αναγέννηση, μπαρόκ, κ.λπ. • κυπριακή και ελληνική μουσική: αρχαία, βυζαντινή, παραδοσιακή, ρεμπέτικο, ελληνικό τραγούδι του 20^{ου} αιώνα, «κλασικό» • παραδοσιακές μουσικές του κόσμου • κινηματογραφική μουσική και μιούζικαλ • τζαζ • δημοφιλή μουσική: ελληνική και ξένα ◆ αναλύουν τα στιλιστικά χαρακτηριστικά που αφορούν στα στοιχεία της μουσικής: ρυθμό, μέτρο, μελωδία, αρμονία, χροιά, υφή, μορφή, έκφραση (ταχύτητα, δυναμική, άρθρωση και τεχνικές εκτέλεσης) ◆ αναλύουν τη μουσική μέσα από το συνολικό πλαίσιο που αφορά: • στη δημιουργία της (π.χ. παρτιτούρα, σημειογραφία, οργανογνωσία, τα ρεύματα στις υπόλοιπες τέχνες, αντιπροσωπευτικοί συνθέτες και έργα, κ.λπ.) • την εκτέλεσή της (π.χ. χώροι εκτέλεσης, σύνολα/ορχήστρες, κ.λπ.) • την πρόσληψή της (π.χ. ακροατήριο, κοινωνικό πλαίσιο)
2. Δημιουργία	◆ επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στις ακόλουθες μορφές μουσικής δημιουργίας: • σύνθεση • μελοποίηση • ενορχήστρωση • διασκευή • εναρμόνιση • μεταγραφή • αυτοσχεδιασμός ◆ εφαρμόζουν γνώσεις και δεξιότητες για τη δημιουργία οργανικής, φωνητικής ή ηλεκτρονικής μουσικής για σόλο, μικρά σύνολα ή ορχήστρες και χορωδίες που αφορούν ποικίλα στιλ μουσικής (π.χ. έκταση φωνών, όργανα μεταφοράς, ισορροπία φωνών/οργάνων, εργαλεία και τεχνικές αυτοσχεδιασμού, δέσιμο των φωνών, εθιμοτυπικό, συνοδεία συνόλου, κ.λπ.)
3. Ακουστικά	◆ χρησιμοποιούν τις ακουστικές τους δεξιότητες για την καταγραφή της μουσικής ◆ χρησιμοποιούν την ακουστική τους σκέψη για την κατανόηση και δημιουργική τους ανταπόκριση στον ήχο, κατά την παραγωγή του, την παύση του καθώς και την παντελή απουσία του, κατά: • τη μουσική δημιουργία • την εκτέλεση της μουσικής (π.χ. εσωτερική ακοή), και • την πρόσληψη της μουσικής (π.χ. πρόβλεψη για την επίτευξη κατάλληλης ακουστικής στον χώρο) ◆ επιδεικνύουν δεξιότητες «κριτικής ακρόασης» για τη βελτίωση της μουσικής εκτέλεσης καθώς και της ακουστικής του ήχου

4. Εκτέλεση Τραγούδι Διεύθυνση	◆ επιδεικνύουν γνώσεις και δεξιότητες για όλες τις φάσεις που αφορούν την ανάπτυξη επιδεξιότητας στη μουσική εκτέλεση: • εκτέλεση μουσικών οργάνων (π.χ. κατανόηση και απόδοση παρτιτούρας) • τραγούδι (π.χ. παραγωγή ήχου, δυνατότητες της φωνής, τεχνικές αναπνοής και ερμηνείας, χορωδιακό τραγούδι κ.λπ.) • διεύθυνση μουσικού συνόλου (π.χ. βασικές τεχνικές διεύθυνσης, φωνητικές ασκήσεις για ζέσταμα, διάταξη χορωδίας/ορχήστρας/μπάντας, συνοδεία μουσικού συνόλου, στήσιμο μουσικού συνόλου, κούρδισμα, μεθοδολογία της πρόβας, επικοινωνία με το ακροατήριο κ.λπ.) ◆ συζητούν κριτικά τους παράγοντες που διαμορφώνουν τη μουσική εκτέλεση και να τη βελτιώνουν

II. ΕΡΓΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Οι πιο πάνω τομείς μάθησης θα εξεταστούν, πρωτίστως, μέσα από τον συσχετισμό τους με θέματα που αφορούν στη διδασκαλία του μαθήματος της Μουσικής στη Μέση Εκπαίδευση.

Συνεπώς, οι υποψήφιοι θα πρέπει να ανταποκρίνονται σε θέματα που αφορούν όλη την πορεία διδασκαλίας του μαθήματος, σύμφωνα με όσα ορίζει το Αναλυτικό Πρόγραμμα, οι Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας των Βαθμίδων 4 και 5 του μαθήματος, και Εγκύκλιοι του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Διευκρινίζεται ότι ως διδασκαλία νοείται τόσο το διδακτικό όσο και το εξωδιδακτικό έργο ενός Καθηγητή Μουσικής, σύμφωνα με τα ακόλουθα:

- το διδακτικό έργο αφορά σε τάξεις μεικτής ικανότητας και ειδικής μονάδας Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης, καθώς και στα Μουσικά Σχολεία
- το εξωδιδακτικό έργο αφορά στη διδασκαλία χορωδίας και ορχήστρας, χορωδιακών και ορχηστρικών συνόλων για παρουσίαση σε σχολικές εορτές, διαγωνισμούς, φεστιβάλ, δράσεις στην κοινότητα, κ.λπ.

Το εξεταστικό δοκίμιο θα περιλαμβάνει θέματα ώστε να διαγνωστεί αν οι υποψήφιοι:

1. ανταποκρίνονται επαρκώς σε ποικίλες ανάγκες που αφορούν την προετοιμασία του μαθήματος (π.χ. παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, καθορισμός Σκοπών - Δεικτών Επιτυχίας, Στόχοι - Δείκτες Επάρκειας, προαπαιτούμενες δεξιότητες/γνώσεις, κ.λπ.)
2. σχεδιάζουν ιεραρχημένες δραστηριότητες σύμφωνα με τις ανάγκες ανάπτυξης της πορείας διδασκαλίας του μαθήματος (π.χ. αφόρμηση - διαγνωστική αξιολόγηση - προαπαιτούμενες, διδασκαλία καινούργιας δεξιότητας/έννοιας, εμπέδωση - διαμορφωτική αξιολόγηση, μεταγνωστικές και μετασημασιολογικές δραστηριότητες, τελική αξιολόγηση)
3. εφαρμόζουν τις κατάλληλες διδακτικές μεθόδους (π.χ. βιωματική μέθοδο, οικοδομισμό, κ.λπ.) κατά την ανάπτυξη της διδασκαλίας τους και οργανώνουν κατάλληλα την τάξη τους (π.χ. ολομέλεια, εξατομικευμένα, ομάδες, κ.λπ.), ώστε η διδασκαλία τους να ικανοποιεί τις ποικίλες μαθησιακές ανάγκες και στίλ των μαθητών (δηλ. διαφοροποίηση)
4. παρατηρούν την ανταπόκριση των μαθητών κατά τη διδασκαλία τους, παρέχουν ανατροφοδότηση για βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και αναπροσαρμόζουν τη διδασκαλία τους με στόχο τη μεγιστοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων
5. ορίζουν κριτήρια για την τελική αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, συλλέγουν δεδομένα εφαρμόζοντας τις κατάλληλες δραστηριότητες και μεθόδους, επεξεργάζονται, ερμηνεύουν και φυλάσσουν τα δεδομένα που περιγράφουν τα μαθησιακά αποτελέσματα, ενώ -στη συνέχεια- αναθεωρεί τον προγραμματισμό της διδασκαλίας του
6. χειρίζονται ζητήματα υλικοτεχνικού εξοπλισμού (π.χ. μέσα - υλικά, χρήση μουσικής τεχνολογίας, συντήρηση μουσικού εξοπλισμού, θέματα ασφάλειας κ.λπ.) και υιοθετούν στάσεις και συμπεριφορές που συνάδουν με τον επαγγελματία της μουσικής εκπαίδευσης (π.χ. νομικά ζητήματα, μουσικοπαιδαγωγικοί φορείς και σύνδεσμοι, προστασία της υγείας του μουσικοπαιδαγωγού, κ.λπ.)

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ 2017

Έντυπο Υποβολής Δειγματικής Ερώτησης

Για το κλείσιμο της εκδήλωσης του εορτασμού της 28ης Οκτωβρίου 1940, καλείστε να προετοιμάσετε τη χορωδία του σχολείου σας, ώστε να ερμηνεύσει τον Ελληνικό Εθνικό Ύμνο. Για τον σκοπό αυτό χρειάζεται να ετοιμάσετε παρτιτούρα.

Στο πλαίσιο της παρούσας εξέτασης: (α) καταγράψετε την κύρια μελωδία των πιο κάτω στίχων, στη Ντο μείζονα, ώστε να τραγουδηθεί από τις Σοπράνο, και (β) προσθέστε μία δεύτερη φωνή η οποία θα συνοδεύει ομορυθμικά την κύρια μελωδία, ώστε να τραγουδηθεί από τις Άλτο.

«Σε γνωρίζω από την κόψη
του σπαθιού την τρομερή»

Αναπτύξτε τα πιο πάνω, καταγράφοντάς τα στο ίδιο πεντάγραμμο.

ΠΡΟΧΕΙΡΟ

ΤΕΛΙΚΗ ΛΥΣΗ

-----ΤΕΛΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ-----

Το επίπεδο ετοιμότητας των μαθητών του κ. Ανδρέου απαιτεί όπως εκτελέσουν το Μέρος IV του κουαρτέτου εγχόρδων «Το Αστείο» του Χάυντν μέσω απλοποιημένης παρτιτούρας του έργου.

Ποιο είναι το παιδαγωγικό λάθος που υπάρχει στην απλοποιημένη εκδοχή της παρτιτούρας, την οποία ετοίμασε ο κ. Ανδρέου για τον σκοπό αυτό; Κυκλώστε ΜΙΑ απάντηση.

- i. η μεταγραφή για όργανα τάξης
- ii. ο αριθμός των μελωδικών γραμμών (parts)
- iii. η μεταφορά του στη ντο μείζονα, αντί της αυθεντικής κλίμακας του έργου (Μιb μείζονα)
- iv. η διατήρηση του αυθεντικού μέτρου των 6/8, αντί -ενδεχόμενης- απλοποίησής του σε 3/4

Presto

Σοπράνο Γκλόκενσπιλ
(Βιολί I)

Άλτο Ξυλόφωνο
(Βιολί II)

Boomwhackers
(Βιολοντσέλο)

-----ΤΕΛΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ-----

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ 2017

Έντυπο Υποβολής Δειγματικής Ερώτησης

Ο κ. Βασιλείου -για να κατανοήσουν οι μαθητές του τα έργα που περιλαμβάνονται στο αντικείμενο των Μουσικών Πολιτισμών- συνηθίζει να σχεδιάζει, μεταξύ άλλων δραστηριοτήτων, τις ακόλουθες:

- (α) οι μαθητές να εκτελέσουν/τραγουδήσουν ενδεικτικό απόσπασμα του έργου
- (β) οι μαθητές να περιγράψουν τον τρόπο με τον οποίο ο συνθέτης χρησιμοποιεί τα στοιχεία της μουσικής στο έργο, κάνοντας συγκεκριμένες αναφορές στην παρτιτούρα
- (γ) οι μαθητές να περιγράψουν το κοινωνικό συγκείμενο του έργου.

Με ποια σειρά θα τον συμβουλευάτε να τις εφαρμόζει κάθε φορά, σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα του μαθήματος;

Κυκλώστε την ορθή απάντηση.

- i. α - β - γ , σύμφωνα με την αρχή “ο ήχος προηγείται του συμβόλου”
- ii. β - γ - α , διότι η κατανόηση της παρτιτούρας και το κοινωνικό συγκείμενο του έργου θα συμβάλουν στην καλύτερη ερμηνεία του έργου
- iii. γ - α - β , διότι αν ξεκινήσουν από το κοινωνικό συγκείμενο του έργου οι μαθητές θα διαγράψουν οποιαδήποτε αρνητικά νοήματα πιθανόν να διατηρούσαν για το έργο
- iv. δεν υπάρχει μία συγκεκριμένη σειρά η οποία πρέπει να ακολουθείται αναλλοίωτη κάθε φορά

-----ΤΕΛΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ-----

Στο πλαίσιο του μαθήματος Μουσικοί Πολιτισμοί στην Γ΄ Λυκείου, ο κ. Δημητρίου ζητά από τους μαθητές του, οι οποίοι προέρχονται από διαφορετικό κοινωνικό υπόβαθρο, να εργαστούν σε дуάδες, ώστε να συμπληρώσουν Χάρτη Ακρόασης για να εντοπίσουν τα χαρακτηριστικά του ρυθμού, της μελωδίας και της αρμονίας του Μέρους IV της 6^η Συμφωνίας του Μπετόβεν. Για να επιτευχθεί αυτό, ο Χάρτης Ακρόασης ξεκινά με ερωτήσεις που αφορούν σε προϋπάρχουσες γνώσεις/δεξιότητες των μαθητών, ώστε οι μαθητές, σταδιακά, να ανακαλύψουν τα χαρακτηριστικά του έργου.

Ποια διαδικασία μάθησης υιοθετείται πρώτιστα με την πιο πάνω δραστηριότητα;

(α) Κυκλώστε ΜΙΑ απάντηση.

- i. διαπολιτισμικής μάθησης
- ii. άτυπης μάθησης
- iii. οικοδομιστικής μάθησης
- iv. συνεργατικής μάθησης

(β) Δικαιολογήστε σε συντομία την πιο πάνω απάντησή σας (3 βασικούς λόγους):

.....

.....

.....

-----ΤΕΛΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ-----

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ 2017

Έντυπο Υποβολής Δειγματικής Ερώτησης

Η κ. Αβραάμ προετοιμάζει το έργο "Adoramus te Christe" του Giovanni da Palestrina με τη χορωδία του μουσικού σχολείου στο οποίο υπηρετεί. Σας δίνεται η παρτιτούρα του έργου:

The image shows a musical score for the piece "Adoramus te Christe" by Giovanni da Palestrina. It is arranged for four voices: Soprano, Alto, Tenor, and Bass. The score is in G major and 4/4 time. The lyrics are in Latin. The first system shows the beginning of the piece with the lyrics: "A - do - ra - mus te Chris - te, et be - ne - di - ci - mus ti -". The second system continues with: "- bi, qui - a per sanc - tum cru - cem tu - am re - de - mis - ti - mun - dum. Qui". The third system continues with: "- bi, qui - a per sanc - tum cru - cem tu - am re - de - mis - ti - mun - dum. Qui". The fourth system concludes with: "pas - sus es pro - no - bis Do - mi - ne, Do - mi - ne mi - se - re - re no - bis." The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines.

Σε μία από τις δοκιμές τους, η κ. Αβραάμ παρατηρεί:

- A. ρυθμικές και μελωδικές αστάθειες
- B. αδύναμο δέσιμο των φωνών λόγω ανισορροπίας στην ένταση των φωνών
- Γ. λάθη στην εκφορά του λατινικού κειμένου
- Δ. άγχος για την επικείμενη δημόσια έκθεσή τους στο κοινό

Ως εκ τούτου, αποφάσισε να κάνει ξεχωριστή πρόβα σε κάθε μία από τις τέσσερις φωνές (sectionals) της χορωδίας. Σε ποιο από τα παραπάνω αποσκοπούσε η συγκεκριμένη θεραπευτική ενέργεια; Κυκλώστε ΜΙΑ απάντηση.

-----ΤΕΛΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ-----

Η κ. Αχιλλέως για σκοπούς τελικής αξιολόγησης στη θεματική ενότητα «Χοροί απ' όλο τον κόσμο» ετοίμασε άσκηση με την οποία ζητά από τους μαθητές της, καθώς ακούνε αποσπάσματα από τα πιο κάτω τραγούδια και έργα, να αντιστοιχίσουν το καθένα με τον μετρικό του οπλισμό, και να καταγράψουν το βασικό ρυθμικό σχήμα του καθενός.

(π.χ. i)	A
.....	1. «Ο Γαλάζιος Δούναβης», Γ. Στράους II #-----
.....	2. «Μήλο μου κόκκινο», Ελληνικό Παραδοσιακό #-----
.....	3. «Ζεϊμπέκικο», Δ. Σαββόπουλου #-----
.....	4. «Libertango», A. Piazzola #-----

B	
i.	2/4
ii.	3/4
iii.	4/4
iv.	5/8
v.	6/8
vi.	7/8
vii.	9/4 ή 9/8

(1) Ποια δεξιότητα των μαθητών της αξιολογεί πρώτιστα η κ. Αχιλλέως με τη δραστηριότητα αυτή;

Κυκλώστε ΜΙΑ απάντηση.

- A. μίμησης ρυθμικών σχημάτων
- B. ακουστικού εντοπισμού ρυθμικών σχημάτων
- Γ. επεξεργασίας και ανάπτυξης ρυθμικών σχημάτων
- Δ. αποδοχής ποικίλων μουσικών πολιτισμών

(2) Για να διορθώσει τις απαντήσεις των μαθητών της, η κ. Αχιλλέως θα πρέπει να δημιουργήσει ένα οδηγό διόρθωσης της άσκησης. Καλείστε να την βοηθήσετε να αναπτύξει τον οδηγό αυτό:

(i) αντιστοιχίζοντας τον κάθε χορό της στήλης A με τον μετρικό του οπλισμό από τη στήλη B, γράφοντας τον κατάλληλο αριθμό στο κενό της στήλης αριστερά, και

(ii) καταγράφοντας το βασικό ρυθμικό σχήμα του κάθε χορού στο μονόγραμμα.

-----ΤΕΛΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ-----

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ 2017

Έντυπο Υποβολής Δειγματικής Ερώτησης

Θέλετε να δημιουργήσετε σε ηλεκτρονική μορφή την παρτιτούρα της διασκευής ενός κλασικού έργου για όργανα τάξης.

Ποιο/α από τα πιο κάτω λογισμικά (softwares) μπορείτε να χρησιμοποιήσετε καθώς έχει/έχουν κατασκευαστεί ειδικά για τον σκοπό αυτό;

Γράψτε ΟΡΘΟ/ΛΑΘΟΣ δίπλα από την κάθε μια από τις ακόλουθες επιλογές:

i. .... *Audacity*

ii. .... *Cubase*

iii. .... *Finale*

iv. .... *Sibelius*

-----ΤΕΛΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΩΤΗΣΗΣ-----